

натів і баз відпочинку й, як наслідок, - скидання в море побутових відходів і каналізаційних стоків.

Екологічна ситуація в басейні Чорного моря дещо краща, чому сприяють розміри та глибини. Проте в Чорне море впадають Дніпро, Південний Буг, Дністер, Дунай, які щорічно приносять мільйони кубометрів стоків, що містять токсиканти десятків найменувань. У воді й донних відкладах значно підвищилася концентрація радіонуклідів. Шельф забруднюють побутові й каналізаційні стоки, супровідні індустрії туризму. Через це останнім часом десятки разів закривалися пляжі Ялти, Феодосії, Алушти, Одеси. У південно – західній частині Чорного моря, у зв'язку з розробкою підводних нафтогазових родовищ, почалося інтенсивне забруднення води нафтопродуктами. В цьому ж регіоні частіше виникають зони замору. Величезну небезпеку становлять потужні припортові заводи та Південний порт поблизу Одеси. Тут, зокрема, виготовляються й концентруються величезні об'єми рідкого аміаку, експлуатується потужний аміакопровід Одеса – Тольятті. Ця вкрай шкідлива речовина перевозиться танкерами місткістю 50 – 120 тис. т. Навіть одна аварія на заводі, в порту чи на такому танкері може мати дуже тяжкі екологічні та економічні наслідки.

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В М.ЧЕРКАСИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОРІЧЧЯ

Бурлаченко Р.Ю., Міськевич С.В.

Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ)

Екологічна ситуація в м. Черкаси з кожним роком змінюється. Це пов'язано із зростанням кількості підприємств, діяльність яких негативно впливає на атмосферу, гідросферу та літосферу. Основними забруднювачами атмосферного повітря залишаються підприємства Державного комітету промислової політики України та АТ «Нафтогаз» України: ВАТ «Черкаське хімволокно» з валовим викидом 8,7 тис. т., або 22% від загальних викидів стаціонарними джерелами по області, ВАТ «Азот» - 7,7 тис. т. (20 %).

Для розрахунку комплексного індексу забруднення атмосфери міста використовується 5 найбільш важливих домішок: пил, діоксин азоту, аміак, формальдегід, азоту оксид. Комплексний ІЗА зменшився у 2008 р. до 7,85 (за 2007р. – 9,29).

Аналітичний контроль якості та складу води Кременчуцького водосховища проводиться на 7 підконтрольних створах. У 2008 році санітарний стан Кременчуцького водосховища на цих створах залишався задовільним. Було виловлено 4310,25т.риби, відповідно рибопродуктивність склала 19,2 кг/га. Іхтіофауна Кременчуцького водосховища налічує 41 вид риб. За статистичними даними промислове значення мають 17 видів. Основу уловів в останні роки складають плітка, лящ, плоскирка, синець, верховод, чехоня.

Встановлено, що рівневий режим підземних вод у промисловій зоні м. Черкаси формується під впливом природних факторів та факторів техногенного характеру. Їх взаємодія обумовила формування на фоні природного положення ґрунтових вод локальних ділянок з високим загальним рівнем води. Саме з такими ділянками пов'язана присутність у воді забруднюючих компонентів, а саме сульфат-іонів та підвищена мінералізація.

З метою покращення екологічної ситуації у сфері поводження з відходами впроваджені нові технології перероблення та знешкодження відходів, що призвело до загального зменшення обсягів розміщення відходів в місті, а також створило умови для недопущення потрапляння вторинних відходів на полігони та сміттєзвалища для захоронення.

Із загальної кількості відходів 73% використовуються, знешкоджуються,

переробляються або передаються на утилізацію іншим суб'єктам господарювання.

Важливим залишається питання потрапляння ресурсоцінних відходів на полігони ТПВ. Попереднє сортування відходів перед видаленням на звалища та впровадження роздільного збирання вторинних компонентів ТПВ дасть можливість зменшити обсяги розміщення побутових відходів на полігоні.

Так, для запобігання потраплянню на полігон ТПВ м. Черкаси ПЕТФ-пляшок у місті встановлені спеціальні контейнери для їх збору від населення. Після збору їх сортують за кольорами, подрібнюють, промивають, сушать та упаковують в м'які контейнери для подальшої передачі на утилізацію.

На радіаційний стан дніпровської води визначальний вплив мають гідрометеорологічні умови та радіаційна ситуація, що складається на території, найбільш забруднених радіонуклідами внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС. Головним джерелом надходження радіонуклідів до каскаду Дніпровських водоймищ залишається річка Прип'ять. Під час повеней та дощів радіонукліди змиваються в річку.

За результатами спостережень Черкаського обласного центру з гідрометрології значення радіаційного фону в останні 5 років не перевищують рівнів природного фону і становлять 10-1 мкР/год.

ПРО НАРОДНІ КОРЕНІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕТИКИ

Варакіна Т.П.¹, Пивовар Н.М.²

Технікум харчових технологій, м. Полтава¹

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка²

Засновниками екологічної етики вважаються американський еколог Олдо Леопольд (1887-1948) та німецький лікар Альберт Швейцер (1875-1965). У своїх працях вони вперше сформулювали ідею, що до живих істот та екосистем слід ставитися не як до речей, а як до собі подібних. З 1970-х років екологічна етика як дисципліна стала вивчатися у США, а потім і в Англії, Австралії, Канаді, Фінляндії та інших країнах.

Екологічна етика – міждисциплінарна комплексна область дослідження. Вона сформувалася на перетині природничих та суспільних наук. Екологічна етика мотивує природоохоронні дії, тобто, це вчення про моральні стосунки людини з природою, які базуються на сприйнятті природи як морального партнера, на рівноправності та рівноцінності всього живого, а також обмеженні прав та потреб людини.

У екологічної етики головними завданнями є руйнація споживачього ставлення до природи й формування екологічного світогляду, який би базувався на принципі – стався до речей навколишнього світу як до людей, але, не стався до людей як до речей; дій так, щоб наслідки твоєї діяльності не були руйнівними для майбутньої можливості твого життя.

Останнім часом все більше уваги звертається на вивчення творчої спадщини народу, його віковичного досвіду у різних проявах життєдіяльності.

Ще задовго до виникнення екологічної етики як науки, у народі зріла необхідність оберігати і вчитися бережно ставитися до об'єктів живої природи.

Народна екологія відповідає ідеям та принципам біоетики і може слугувати основою для її розвитку. Екологічною етикою насичені народні традиції і релігійні обряди.

У різних народів існують традиції, прислів'я, поговорки, загадки, які базуються на турботі, любові, бережному ставленні до рослин, тварин, природи в цілому.

Наприклад, в Естонії говорили – «жаба людині півбрата, вбивати немож-